

Abortion (3)

1) משנה מסכת אהלות פרק ז משנה ו

האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים מפני שחייה קודמין לחייו יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש:

2) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עב עמוד ב

אמר רב הונא: קטן הרודף ניתן להצילו בנפשו. קסבר: רודף אינו צריך התראה, לא שנא גדול ולא שנא קטן. איתיביה רב חסדא לרב הונא: יצא ראשו - אין נוגעין בו, לפי שאין דוחין נפש מפני נפש. ואמאי? רודף הוא! - שאני התם, דמשמיא קא רדפי לה.

3) רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה ט

הרי זו מצות לא תעשה שלא לחוס על נפש הרודף. לפיכך הורו חכמים שהעוברת שהיא מקשה לילד מותר לחתוך העובר במיעיה בין בסם בין ביד מפני שהוא כרודף אחריה להורגה, ואם משהוציא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש וזהו טבעו של עולם.

4) רש"י מסכת סנהדרין דף עב עמוד ב

יצא ראשו - באשה המקשה לילד ומסוכנת, וקתני רישא: החיה פושטת ידה וחותרתו ומוציאתו לאברים, דכל זמן שלא יצא לאויר העולם לאו נפש הוא וניתן להורגו ולהציל את אמו, אבל יצא ראשו - אין נוגעים בו להורגו, דהוה ליה כילוד ואין דוחין נפש מפני נפש

5) הערת חזון איש על הרמב"ם רוצח א ט

י"ל כיון דהא דשפיכות דמים יהרג ואל יעבור הוא מסברא מאי חזית דדמא דידך סומק טפי, לא שייך זה בעובר, והלכך אינו בדין שיהרג אדם בשביל חיים של עובר אלא מותר ליה להרוג העובר בשביל חייו, וכך אחר מותר להרוג את העובר, אף שמחללין שבת בשביל חיי עובר, וכך הוא בלשון הרמב"ן ברא"ש ור"ף פ' יוהכ"פ

6) שולחן ערוך חושן משפט סימן תכה

סעיף א

הרודף את חבירו להרגו, והזהירוהו, והרי הוא רודף אחריו, אפילו היה הרודף קטן, הרי כל ישראל מצווים להצילו באבר מאברי הרודף, ואם אינם יכולים לכונן ולא להצילו אלא א"כ יהרגו לרודף, הרי אלו הורגים אותו אף על פי שעדיין לא הרג.

סעיף ב

לפיכך העוברת שהיא מקשה לילד, מותר לחתוך העובר במעיה, בין בסם בין ביד, מפני שהוא כרודף אחריה להרגה. ואם הוציא ראשו, אין נוגעים בו, שאין דוחים נפש מפני נפש וזהו טבעו של עולם.

7) שו"ת אגרות משה חלק חו"מ ב סימן סט

ומטעם זה הוריתי שאף שהרופאים אומרים שיש חשש שמא תמות האם כשלא יהרגו את העובר, אף שלענין חלול שבת וכל האיסורין היו מחללין והיו עוברין במדת חשש שאמרו דהא גם בשביל ספק קטן וס"ס = וספק ספיקא = מחללין, מ"מ להרוג את העובר יהיה אסור עד שתהיה האומדנא להרופאים גדולה קרוב לודאי שתמות האם דמאחר דהוא מצד שנחשב רודף צריך שיהיה כעין ודאי שהוא רודף

8) שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן קצג

אחדשה"ט וש"ת באהבה, יקרתו קבלתי ואשר הציע לפני בדין אם שפטו הרופאים שאם לא תפיל פרי בטנה תסתכן האם

בלידה אם מותר להורות בזה, וכ"ת הערוך בעריכה נאה דעת הפוסקים חדשים גם ישנים בזה, הנה הרבה מדובר בזה ע"פ משנתנו פ"ז דאהלות וש"ס סנהדרין ע"ב ע"ב ורמב"ם פ"א מרצח ה"ט ובחו"מ סי' תכ"ה ובדברי רמב"ם האלה שכ' טעם היתר קודם יציאת הולד מפני שהוא כרוך אחריה להורגה, לא מטעם דלא נקרא נפש כמש"כ רש"י סנהדרין וסמ"ע שם, בזה תלו כל שלטי הגבורים זיניהם, והיותר נראה הוא מש"כ הגאון העצום בעל תורת חסד אה"ע סי' מ"ב אחרי שהוכיח מדברי הרמב"ם בכמה מקומות דעיקר היתר ניתן להצילו בנפשו אינו משום עבירת הרודף אלא משום הצלת נפש הנרדף, וא"כ אף דאין פשע ברודף הוא בגדר רודף, לפיכך הורו חכמים שעוברה שמקשה לילד שחותכים הולד דנחה מפני נפש אמו, אבל אם הוציא ראשו אין נוגעין דאין דוחין נפש מפני נפש, והא דכל רודף בעלמא נחה, היינו משום דעושה בכוונה וזדון לבו [פ"ל שזה מכריע בספיקא דנפש מפני נפש דלולא זה היה דבר שקול כדאיתא בש"ס בכמה דוכתא] משא"כ העובר דאין עושה בזדון לבו ושוב מהני סברת דמה חזית דדמי דידך סומק טפי יעש"ה בתורת חסד באריכות נפלא...

עכ"פ זמן רב לפני הלידה דעדין אינו נפש חי ואינו בחזקת חי עיין עירוכין ז' ע"ב ועלינו לדון על דחית נפש האם יראה דגם להסוברים שיש איסור תורה אמנם אינו בגדר נפש מישאל נגד איבוד נפש האם שבה הקילה תורה אפילו בספק ואפילו בס"ס ובספק הרחוק והיינו בין בדין פקו"נ ובין בדין רודף דאפילו הוא ספק אם יהרגנו מותר להרוג הרודף וכמש"כ הר"ן בחי' סנהדרין ע"ג ע"א ובארתי זה היטב בשבט הלוי ח"א סי' ס', ואין זה מדין ספק להחמיר אלא כך צורת המצוה דאפילו הוא בספק ואפ"ל ספק הרחוק יש חיוב

9) תורת היולדת ס' - ב'

מעוברת שפשטה בה מחלת סרטן ר"ל ולדברי הרופאים אי אפשר לרפאותה אלא שאפשר להאריך ימיה ע"י לקיחת תרופות שיהרגו את העובר האם מותר לה לקחת תרופות או שמא מאחר ובלא הטיפול יולד בריא אסור והאם מותר למעוברת להמשיך בהריון ולהמנע מהטיפולים

תשובה מותר לטפל בחולת סרטן למרות שהעובר ימות ואעפ"י שלא מצילים את חייה אלא מאריכים לתקופה קצרה חיי שעה בכל זאת כל עוד אין לעובר חיים משלו וזקוק הוא לאמו שתעניק לו חיים משלה אינה חייבת להתחשב בו ומאידך אם מבקשת להמשיך בהריון אף שכתוצאה מזה תמנע מהטיפולים ותקרב את קצה הרשות בידה וכמו שיבואר להלן בשאלה ג'

10) שו"ת באהלה של תורה (ר' יעקב אריאל) ו - י"א

ילד חולה במחלה קטלנית הפיתרון הוא השתלת מח עצם מרקמות זהות מוצע להורים ללדת אח כדי להשתמש ברקמותיו לריפוי אחיו כדי שהילוד יהיה באמת מתאים יש צורך בהפריה מלאכותית שבה ימיינו את העובר בעל הרקמות הזהות ואותו ישתילו ברחמה של האם לשם המשך ההריון האם מותר להוליד ילד למטרה זו כדי שתאי גופו ישמשו כהצלה לאחיו?

לעולם רק לשם הצלת אחיו יש גבול להשתדלויות שהתורה חייבה אדם לשם הצלת הזולת ...

מסקנה ח) לאור מה שכתבנו אין להוליד ילד רק לשם שימוש באבריו או בדמו למטרה אחרת גם לא לשם הצלת אחיו. אולם בגלל הצורך הגדול להציל את האח החולה הילד הנוסף יש אולי מקום בכ"ז להתיר את הבאת הילד הנוסף לעולם בתנאי ברור שהולדתו תהיה בעיקר לשם עצמו ורק כמטרה משנית תהיה הצלת האח מצות פו"ר משמעותה הבאת יצור אנושי לעולם שעליו להיות אישיות בפני עצמה ואם חלילה יחוש (ויש לנפש האנושית חיישנים רגישים ביותר) שהבאתו לעולם לא היתה לשם עצמו הדבר עלול לפגוע קשות בדימויו העצמי ואף לסכן את חייו ואין מצות פו"ר במצב כזה ... המטרה צריכה להיות הבאת עוד ילד לשם עצמו כלומר לשם קיום מצות פריה ורביה ככל ילד רגיל אמנם מצות פו"ר מתקיימת גם ללא כוונה כי אפילו הסוברים שמצוות שעיקרה שמצוה מודים כוונה צריכות בתוצאותיה אינה צריכה כוונה ובמצות שמקים משפחה יודע שעל מנת כן הוא עושה זאת להעמיד צאצאים וגם אם הגיע צאצא בהיסח הדעת מכיון שבאופן כללי ע"מ כן האיש והאשה החליטו להקים משפחה עדיין דעתם גם עליו והוא יגדל כילד רגיל אולם בנ"ד אם הכוונה היא הפוכה לא לשם הולדת הילד עצמו אלא לשם מטרה אחרת גם אם נניח שלפחות מצות לשבת יצרה התקיימה בכך אך כוונה הפוכה עלולה ליצור בעיה נפשית חמורה אצל הילד שיוולד וא"כ אין מצוה בהולדתו על ההורים לעבור טיפול נפשי יסודי לפני שמטרתם העיקרית הנוסף הילד היא והצלת האח היא רק מטרה נלווית ומשנית והדבר לא יפגע בתדמיתו והדבר לא ייודע לו לעולם רק כך יופגו החששות שהעלינו לגבי הפגיעה בנפשו של האח החדש